

S—A :

Kaj vse napravljajo iz papirja?

različnih obrtih porabljajo papir za razne namene. Početskoma so porabljali papir le za pisanje in tisk ter za zavoje; današnji dan pa služi papir za nadomestilo za druge tvarine, ki jih je začel izpodrivati. Papir je trden, upogljiv in nepokončljiv, ako je bil primerno prepojen. Iz papirja so napravili že kolesa za železnico, železniške vozove, jedilne oprave, omare in mnogo drugih reči. Tudi obleke delajo večkrat iz papirja za priložnostne svrhe.

Klobuki za poletje so se priljubili v Evropi, in sicer za dame, ki jih nosijo v vročini v obrambo proti solncu. Vedno bolj uporabljajo papir tudi za razne predmete v hišnem gospodarstvu in v obrti; na primer žepne robce iz papirja rabijo Japonci že dolgo časa. Tudi za obveznino so porabljali papir v japonsko - ruski vojni, in papirno perilo nosijo v Evropi že več let. Ker pa to na videz ni tako dobro kot platneno perilo, so prišli obrtniki na misel, iz papirja napraviti prejo, kar daje mnogo rabljivejše blago, nego bi si mislili. Neki Francoz je izumil posebno izvrstno papirnatu prejo, s katero je mogoče napraviti različne tkanine, ki jih porabljajo za nadomestilo platnenega perila.

Ako so te novosti res tako pripravne, kakor se to zdi, potem gotovo ne preide dolgo časa, da se prikažejo na trgu papirnate tkanine, ki bodo cenejše nego platneno blago, in jih bodo zaradi tega po enkratni uporabi vrgli proč. Po prvih poročilih o tej iznajdbi je verjetno, da takega blaga ne smemo prati. Ako se posreči s priložki takemu blagu dati odporno silo proti vplivu vode, potem bi nastala novost, ki bi si mogla v naglici pridobiti splošno naklonjenost, ako bi ostala stalne nizke cene. Stisnjen pa-

pir je nenavadno trden in odporen, zaradi česar so ga porabili že za železniška kolesa, ki so jih pa obdali še z jeklenim obročem. Tudi »steklenice« za mleko in pivo so že napravili iz stisnjenega papirja, in baje delajo v Ameriki tudi krste iz papirja. Napravijo jih na podoben način, kakor vse druge reči iz papirja. Obstojajo iz debelih plasti; te prevlečejo s firnežem, in tako dobro držijo proti vlagi. To je cenejše, nego krste iz lesa. Vendar se ni nadejati, da bi to izdelovanje nadaljevali.

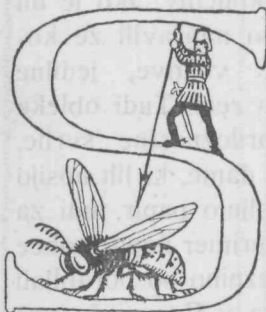
Razen vozil po tračnicah iz papirja, so napravili v Ameriki tudi že čolne iz istega materiala. Pripovedujejo celo o čolnu, ki je bil skupaj zlepljen iz 3000 časnikov. Lastnik tega čolna se je peljal v njem kakih 2000 m ob severnoameriškem obrežju, tako da se mora že verjeti v trdnost tega čolna, narejenega iz papirja.

Tudi za gradbene »kamene« so porabili v Ameriki že zbit papir; hiše doslej pa še niso postavili iz takega papirja. Ali nemogoče to ni, zakaj trdijo, da je tak papir nenavadno trden. Ako se da doseči varnost proti vlagi, potem ni izključeno, da bodo gradili v XX. stoletju hiše iz papirja.

K. STR.:

Češmin.

amoten in zaničevan stoji v grmovju; še ne pogleda ga nihče. Le tuintam si je morda kdo izmed vas privoščil kisko rdečo jagodo, ki jo je takoj izpljunil, češ, to ni za nič! In vendar, koliko zanimivosti ima ta grm, ako ga natančneje ogledamo v vseh podrobnostih. Videli bomo, da bi nikakor ne smel biti tako preziran, kakor je. Ako hočemo odlomiti vejico, se takoj lahko obodemo ob trne, ki so navadno trioglati na vejicah. Poglejmo pa malo bolj natanko

te trne! Kaj vidimo? Trni niso sami zase posamezno izrasli iz vejice, ampak se drže skupaj. Ako gledamo po vejicah navzdol, tedaj zapazimo, da so ti trni pravzaprav nastali iz zelenih listov, ki so bili prej na vejici in so imeli nalogo, da so sprejemali solčno svetlobo, pline iz zraka in vodo. Ko pa so dovršili to svojo nalogo, potem ko je vejica dorasla, so se preobrazili iz listov polagoma v trne in tako dobili nalogo za obrambo proti živalim, ki objedajo mladike.

Na sliki vidimo to lepo preobrazbo listov v trne. Odlupimo nekoliko lubje tega grma! Takoj se nam pokaže lepa rumena barva. Zaradi tega pa tudi nabirajo lubje in korenine za pridobivanje rumene barve. Iz korenine pa še posebno pridobivajo izvleček, ki ga rabimo kot zdravilo — takozvani »berberin«.